

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 6Co/583/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4314202748
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dagmar Podhorcová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2016:4314202748.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v právnej veci žalobkyne: F. L., nar. XX. XX. XXXX, bytom Y. X. XXX, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s.r.o., so sídlom Košice, Kuzmányho 29, v mene ktorej vykonáva advokáciu ako konateľ a advokát Mgr. Peter Rybár proti žalovanej: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, o zaplatenie 576 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Levice z 3. septembra 2015 č. k. 12C/16/2014-145, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumu 576 eur s 8,25 % ročným úrokom z omeškania od 07. 02. 2014 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Súčasne žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi náhradu trov právneho zastúpenia v sume 352,51 eura do 3 dní od právoplatnosti rozsudku na účet jej právneho zástupcu s odkazom na § 142 ods. 1 OSP. Právne vec odôvodnil s poukazom na ust. § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 107 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2, § 456 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), § 2 písm. a/, b/, § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 1, 2, 3 zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch účinného ku dňu 24. 06. 2009. Uviedol, že účastníci konania uzatvorili zmluvu o úvere dňa 12. 03. 2010 č. 403700239, na základe ktorej sa zaviazala žalovaná poskytnúť žalobkyňi úver vo výške 600 eur, ktorý sa zaviazala žalobkyňa vrátiť zvýšený o bližšie nešpecifikovaný poplatok vo výške 576 eur a to v 12 mesačných splátkach po 98 eur počnúc dňom 17. 04. 2010. Žalobkyňa uhradila do 15. 03. 2011 celkove 1.176 eur (12 mesiacov x 98 eur). I keď v zmluve o poskytnutí úveru bolo zaškrtnuté políčko, že úver sa poskytuje na výkon zamestnania, žalobkyňa nemohla mať vedomosť, aké následky táto situácia môže spôsobiť. Žalovaná vzniesla námietku premlčania, keďže k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovanej došlo v dňoch od 17. 04. 2010 do 17. 03. 2011, žalobný návrh bol podaný dňa 17. 02. 2014, a teda žalovaná pohľadávka nie je premlčaná, pretože bola uplatnená tak v rámci 2-ročnej subjektívnej doby ako aj v 10-ročnej objektívnej dobe. Najskôr sa žalobkyňa mohla dozvedieť o vzniku bezdôvodného obohatenia dňa 17. 03. 2011 a najneskôr, keď splnomocnila na svoje zastupovanie svojho právneho zástupcu, t. j. 18. 01. 2014. Mal za to, že vzhľadom k úmyselnému konaniu žalovanej, smerujúcemu k získaniu majetkového prospechu bez právneho dôvodu, považoval za objektívnu premlčaciu dobu 10 rokov.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie žalovaná domáhajúc sa jeho zmeny a zamietnutia žaloby, resp., zrušenia rozsudku v celom rozsahu a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dôvodila ust. § 205 ods. 2 písm. b/, d/, f/ OSP. Uviedla, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil. Zároveň nepovažovala za dostatočne zdôvodnené rozhodnutie pokiaľ ide o premlčanie s ktorou námietkou sa súd pri svojom rozhodovaní vôbec nezaoberal. Na premlčanie súd prihliadne len námietku osoby, ktorá má bezdôvodné obohatenie vydať. Ak sa teda takáto osoba premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo priznať. Požadovaný nárok žalobkyne sa stal premlčaný v subjektívnej premlčacej lehote v celom rozsahu a to dňa 15. 03. 2013. V objektívnej lehote je nárok žalobkyne premlčaný v časti 478 eur, nakoľko posledná splátka sa stala premlčaná 16. 02. 2014. Žalobkyňa sa so žalobou

o zaplataenie obrátila na súd až dňa 17. 02. 2014. Súd sa vôbec nezaoberal pri svojom rozhodnutí o ňou vznesenú námietku premičania. Žalobkyňa je povinná a nesie dôkazné bremeno o preukázaní úmyslu smerujúceho k bezdôvodnému obohateniu v čase podpisu zmluvy. Zmluvu nie je možné považovať za zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Účastníci sa dohodli, že ich vzťahy sa budú spravovať ustanoveniami Obchodného zákonníka. Zároveň sa nestotožňuje ani s priznanými trovami konania, a považuje rozhodnutie súdu za vydané predčasne a navyše nesprávne.

Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhla napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť majúca za to, že predmetná zmluva má všetky znaky spotrebiteľskej zmluvy tak, ako to vyplýva i z rozhodnutia súdu prvého stupňa. Taktiež pokiaľ ide o údajné premičanie nároku žalobkyne v 2-ročnej subjektívnej dobe má za jasne a zrozumiteľne preukázané. Žalobkyňa sa preukázateľne o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej dozvedela až po prvej porade so svojim právnym zástupcom. Pokiaľ ide o premičanie v objektívnej 10-ročnej dobe, má za to, že dlhodobé nedodržiavanie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa zo strany žalovanej aj napriek mnohým rozhodnutiam súdov je nutné hodnotiť ako úmyselné.

Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP), po zistení, že odvolanie bolo podané účastníkom konania a v zákonom stanovenej lehote (§ 201, § 204 ods. 1 OSP) a zistení, že odvolanie spĺňa náležitosti § 205 a nasl. OSP, preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa a konanie ktoré mu predchádzalo, byť viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné. Preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a ods. 2 OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Podľa § 451 ods. 1 OZ, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Podľa § 451 ods. 2 OZ, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 100 ods. 1 OZ právo sa premičí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 - §110). Na premičanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premičania dovoľá, nemožno premičané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 107 ods. 1, 2 OZ právo na vydanie plnenia bezdôvodného obohatenia sa premičí za 2 roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premičí za 3 roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za 10 rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

Premičanie je uplynutie času ustanoveného v zákone na vykonanie práva, ktorý uplynul bez toho, že by právo bolo vykonané, v dôsledku čoho môže povinný subjekt čeliť súdnemu uplatneniu práva námietkou premičania. Účelom inštitútu premičania je na jednej strane viesť oprávneného (veriteľa) k tomu, aby v prípade nesplnenia záväzku povinným (dlžníkom) zbytočne neodkladal uplatnenie svojho práva, na druhej strane poskytnúť dlžníkovi nástroj na obranu proti veriteľovi, ktorý svoje právo neuplatnil v ustanovenej lehote. Premičacou dobou sa rozumie doba, v ktorej musí byť vykonané právo, aby nedošlo k jeho premičaniu. Vznesenie tejto námietky nemá za následok zánik samotného práva; dlžníkom účinne vznesená námietka premičania bráni súdnej vymáhateľnosti premičaného práva.

V dôsledku vznesenej námietky premičania žalovanou, sa prvostupňový súd pred hmotnoprávnym posúdením merita vecí mal prednostne zaoberať otázkou možného premičania žalobkyneho nároku (§ 100 ods. 1 OZ). V prejednávanej veci bolo preto nutné vysporiadať sa s otázkou okamihu vzniku nároku žalobkyne na zaplataenie žalovanej sumy.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f/ OSP súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (ďalej len ústavy), každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanoveným zákonom na inom orgáne SR.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne aj o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa judikatúry Ústavného súdu SR (ďalej len ústavný súd), ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej podľa čl. 46 ods. 1 ústavy inak, ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené práva na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94). Citovaný článok 46 ods. 1 ústavy

(podobne aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov SR príslušných na poskytovanie právnej ochrany a tým aj bránou do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v 7. oddiele 2. Hlavy ústavy (čl. 46-50 ústavy) normujúcich rámec, v ktorých je možné domáhať sa jeho rešpektovania (m.m.I.ÚS 22/2003).

Obsah práva na súdnu ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto (každý) domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktorý je v rozpore so zákonom (porovnaj III. ÚS 7/2008).

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu vyplýva aj z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď o zdôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, Séria A, č. 303-A, str. 12), § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, Séria A, č. 303-B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Ústavný súd podľa konštantnej judikatúry (IV. ÚS 115/2003, III. ÚS 209/2004) tiež vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru), je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.

Ust. § 157 ods. 2 OSP i právna teória civilného procesu vymedzila požiadavky na kvalitatívnu správnosť odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Súd v každom jednotlivom prípade skúma intenzitu porušenia nedostatkov odôvodnenia rozhodnutia, ktorá zakladá jeho nepreskúmateľnosť (či arbitrárnosť).

Preskúmaním rozhodnutia prvostupňového súdu odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie prvostupňového súdu nezodpovedá vyššie uvedeným zákonným predpokladom na obsah a vyhotovenie rozhodnutia. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa sa voči žalovanej domáhala zaplatenie 576 eura s 8,25% ročným úrokom z omeškania od 07. 02. 2014 do zaplatenia z titulu plnenia na základe zmluvy o úvere č. 403700239 uzatvorenej medzi účastníkmi konania dňa 12. 03. 2010, ktorou došlo k poskytnutiu finančných prostriedkov žalobkyne vo výške 600 eura. Súd prvého stupňa síce vo veci vykonal dostatočné dokazovanie avšak v odôvodnení rozhodnutia dostatočne nezdôvodnil deň, od ktorého počítal počiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby, keď vo svojom rozhodnutí uviedol iba to, kedy sa žalobkyňa o vzniku bezdôvodného obohatenia mohla najskôr a najneskôr dozvedieť (strana 6 rozsudku). Naviac dostatočne nezdôvodnil v čom spočívalo úmyselné konanie žalovanej, ktoré konanie (a prečo) na strane žalovaného považuje za jeho úmyselné konanie smerujúce k získaniu majetkového prospechu bez právneho dôvodu (bezdôvodného obohatenia), a to aj s ohľadom na ustanovenia zákona č. 258/2001 Z. z., ktorý zákon neuvádzanie RPMN pri úveroch osobitne upravuje v ustanovení § 4 ods. 2 výhradne tým spôsobom, že je úver bezúročný a bez poplatkov (bez ohľadu na ich výšku) teda zákon nerieši ani neplatnosť zmluvy o úvere (pre neuvedenie RPMN) a neustanovuje žiadnu inú právnu domnienku ohľadom konania (subjektov) rozporného so zákonom; žalobkyňa uvádzala, že zo strany žalovaného bola uvedená do omylu. Pokiaľ však ide o namietané právne posúdenia predmetnej zmluvy o úvere zo strany žalovanej v smere, že sa nejedná o spotrebiteľský úver, odvolací súd má za to, že súd prvého stupňa správne vec posúdil z hľadiska právnej kvalifikácie tohto úveru, keď na argumentáciu súdu prvého stupňa v tomto smere z uvedených dôvodov len poukazuje a opakovať ju nebude. Čo sa týka toho, koho zaťažuje dôkazné bremeno v konaní, odvolací súd poukazuje na to, že dôkazné bremeno v konaní znáša žalobkyňa, teda nie je na žalovanej, aby jej tvrdenia vyvrátil, ale ona musí svoje právne významné tvrdenia (o momente významnom pre začatie plynutia subjektívnej

lehoty, úmyselnosti žalovaného získať bezdôvodné obohatenie a o nepremičaní jej práva) preukázať nad akúkoľvek pochybnosť.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, keď súd prvej inštancie svoje nové rozhodnutie musí riadne odôvodniť.

Povinnosťou prvostupňového súdu preto bude v ďalšom konaní rozhodnúť o nároku žalobkyne, pričom svoje rozhodnutie zdôvodní v súlade s ust. § 157 ods. 2 OSP. Z tohto ustanovenia vyplýva požiadavka na kvalitatívnu správnosť odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Rozhodnutiu súdu vo veci samej musí teda predchádzať činnosť súdu zameraná na spoľahlivé zistenie skutkového stavu - dokazovanie zodpovedajúce garanciam spravodlivého súdneho procesu, v zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru, najmä garanciam obsiahnutým v princípe rovnosti zbraní a právo na kontradiktórne rozhodnutie. Nedostatky a rozpornosť odôvodnenia rozhodnutia preto zakladajú vadu nepreskúmateľnosti a zmätočnosti rozhodnutia. Vady zakladajúce zmätočnosť súdneho konania, ktoré zavinil súd svojím procesným postupom v rozpore so zákonom, spravidla vždy účastníkovi konania odnímajú možnosť konať pred súdom, pretože mu bránia v realizácii tých procesných práv, ktoré Občiansky súdny poriadok priznáva na účelné uplatnenie alebo bránenie práva proti druhej strane v spore. Vydanie zmätočného rozhodnutia bez ďalšieho nemá svoje právne opodstatnenie, a preto je vždy nevyhnuté takéto rozhodnutie zrušiť najmä z hľadiska ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie. Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizáciu jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní, za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Ide teda o taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov. O naplnenie tohto odvolacieho dôvodu ide vždy aj vtedy, ak je rozhodnutie súdu nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, čo má za následok jeho nepresvedčivosť. Prvostupňový súd rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 OSP).

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.